

**Middagdebat over geografische arbeidsmobiliteit
in de ESRBHG**

Uiteenzetting van mevr. Michèle PANS

(secretariaat van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven)

Brussel, 25 februari 2010

Aanpak in twee fasen

⇒ **Fase 1 :**

unaniem CRB/NAR-advies dd. 9 juli 2008 betreffende de geografische en intergewestelijke mobiliteit van werkzoekenden

⇒ **Fase 2 :**

documentatienota dd. 7 oktober 2009 betreffende de problematiek van de geografische arbeidsmobiliteit

Ontstaansgeschiedenis advies

- Federale regeringsverklaring van 21 december 2007
- Adviesvraag van de heer Josly Piette (voormalig minister van werk)
- Herbevestiging van deze adviesvraag door mevr. Joëlle Milquet (huidige minister van werk)
- Unaniem CRB/NAR-advies (met een analyseluik en een normatief luik) uitgebracht op 9 juli 2008

Ontstaansgeschiedenis documentatienota

documentatienota van 7 oktober 2009 =

actualisering van en aanvulling op het analyseluik van het advies dd. 9 juli 2008 betreffende de geografische en intergewestelijke mobiliteit van werkzoekenden

Uiteenzetting : twee delen

=> **Deel 1 : analyse van de problematiek**

documentatienota dd. 7 oktober 2009 betreffende de problematiek van de geografische arbeidsmobiliteit

<http://www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/doc09-1249.pdf>

=> **Deel 2 : aanbevelingen**

unaniem CRB/NAR-advies dd. 9 juli 2008 betreffende de geografische en intergewestelijke mobiliteit van werkzoekenden

<http://www.ccecrb.fgov.be/txt/nl/doc08-1045.pdf>

Deel 1 uiteenzetting : analyse van de problematiek

Geografische arbeidsmobiliteit : waarover gaat het ?

- **Woon-en pendelmobiliteit**
- **Gedwongen en vrijwillige mobiliteit**

Woon-en pendelmobiliteit

- **Woonmobiliteit**
verhuizen naar een dichter bij het werk gelegen woning
- **Pendelmobiliteit**
dagelijks of bijna dagelijks heen en weer reizen tussen de woonplaats en de werkplaats

Gedwongen en vrijwillige mobiliteit

- **Gedwongen mobiliteit (noodzaak)**
Men wordt mobiel(er) omdat men niet anders kan.
- **Vrijwillige mobiliteit (keuze)**
Men wordt mobiel(er) omdat men het wilt.

België, een land van pendelaars

In België is het pendelaandeel (21,7% van de werkende bevolking) groter dan in andere EU-15 lidstaten.

De groepen die ondervertegenwoordigd zijn bij de werkenden, zijn ook het minst talrijk in het pendelverkeer.

In Brussel ligt de pendelmobiliteit het laagst, in Wallonië het hoogst.

De pendelstromen

- De grootste pendelstromen vinden we vanuit Vlaanderen en Wallonië naar Brussel.
- De pendel vanuit Wallonië naar Vlaanderen is meer uitgesproken dan de pendel vanuit Vlaanderen naar Wallonië, maar blijft relatief beperkt.
- De inwoners van Brussel verplaatsen zich voor het werk meer naar Vlaanderen dan naar Wallonië. Er zijn meer Vlaamse dan Waalse loontrekkers die in de buurt van hun woonplaats werken.
- Sinds 1990 is de Franse grensstroom richting België onafgebroken blijven stijgen. De instroom van Franse grensarbeiders heeft een niet te verwaarlozen impact op de tewerkstelling in ons land.

De Belg is honkvast

- De Europeanen (waaronder de Belgen) zijn weinig geneigd te verhuizen om beroepsredenen.
- Woonmobiliteit is in België minder uitgesproken dan pendelmobiliteit.
- Woonmobiliteit is voornamelijk weggelegd voor de hooggeschoolde bevolkingslagen.

Mobiel zijn voor het werk : keuze of noodzaak ?

- Gedwongen mobiliteit komt minder voor dan vrijwillige mobiliteit, maar blijft toch aanzienlijk (12,3%).
- Gedwongen mobiliteit komt het vaakst voor bij de meest kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt.
- De graad van gedwongen (vrijwillige) mobiliteit verschilt van land tot land.

Verschillen in de graad van gedwongen mobiliteit

zijn toe te schrijven aan verschillen qua :

- macro-economische context
- arbeidsmarkt- en opleidingsbeleid
- karakteristieken van de werknemers
- kinderopvangmogelijkheden, vervoersinfrastructuur en de mate waarin de werknemers door hun werkgever ondersteund worden om mobiel(er) te worden voor het werk

Hoe mobiel zijn de werkzoekenden in België ?

- Van personen die werk hebben, kan men de mobiliteitsgraad berekenen op basis van hun woon- en werkplaats. Van personen die zonder werk zitten, daarentegen,
- De werkzoekenden vertonen een even grote mobiliteitsbereidheid dan de werkenden.
- Ze worden geconfronteerd met een aantal factoren die hun mobiliteit bemoeilijken en die hun ervan kunnen weerhouden een job te aanvaarden of het werk te hervatten.

Determinanten van de graad van geografische arbeidsmobiliteit (1)

- de kostprijs van pendel- en woonmobiliteit
- de kwaliteit van het jobaanbod
- de verplaatsingstijd
- kinderopvangmogelijkheden
- niet “automobiel” zijn, d.w.z. niet over een rijbewijs of wagen beschikken
- de gebrekkige bereikbaarheid van bepaalde bedrijven met het openbaar vervoer (OV)
- factoren die het OV-gebruik ontmoedigen

Determinanten van de graad van geografische arbeidsmobiliteit (2)

- onvoldoende talenkennis
- gebrekkige uitwisseling van vacatures en ervaringsbewijzen
- onvoldoende informatie over steunmaatregelen voor mobiliteit
- controles op de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt
- (de dreiging van) sancties bij weigering van een passende dienstbetrekking

Waarom ijveren voor een grotere intergewestelijke arbeidsmobiliteit ?

Omdat een grotere intergewestelijke arbeidsmobiliteit kan bijdragen tot het beter op elkaar afstemmen van de vraag naar en het aanbod van arbeid op de arbeidsmarkt

Deel 2 uiteenzetting : Aanbevelingen

- de rol van de sociale partners
- de rol van werkgevers en werkzoekenden
- de rol van de federale overheid
- de rol van de sectoren
- de rol van de arbeidsbemiddelingsdiensten
- de rol van de OV-maatschappijen
- aanbevelingen m.b.t. kwalificaties

De rol van de sociale partners (1)

In de CRB en de NAR

- unaniem advies dd. 9 juli 2008 betreffende de geografische en intergewestelijke mobiliteit van werkzoekenden
- CAO's met regels inzake de terugbetaling van de woon-werkverplaatsingen en dienstverplaatsingen
- sociaal overleg over de kostprijs van het woon-werkverkeer, meer bepaald, over de kostprijs van de woon-werkverplaatsingen die met het openbaar vervoer worden gemaakt

De rol van de sociale partners (2)

In de ESRBHG

- ESRBHG-advies dd. 7 juli 2008 inzake de versterking van de interregionale samenwerking en van de mobiliteit van werknemers en werkzoekenden (advies in het kader van de voorbereiding van de Interministeriële Banenconferentie van 14 juli 2008)
- Initiatiefadvies van de ESRBHG dd. 20 maart 2009 met als titel «Gewestelijke conferentie «synergieën» tussen tewerkstelling, opleiding en onderwijs »

De rol van de sociale partners (3)

In het beheerscomité van de RVA

- unaniem positief advies over de mobiliteitspremie en de kinderopvangtoeslagpremie
- wijzen op het belang van de techniek van de IBO voor werknemers die de voertaal op het werk niet machtig zijn

Binnen EURES : informatie, begeleiding en advies verlenen

Verder...

- IPA's die een mobiliteitshoofdstuk bevatten
- Mobiliteitsplannen voor activiteitszones (Wallonië)
- Begeleidingscommissie Pendelfonds (Vlaanderen)
- Sectorconvenanten en bedrijfsvervoerplannen

De rol van werkgevers en werkzoekenden

- Bewustmakingsmaatregelen en -acties om terzake een mentaliteitswijziging (mental shift) bij de werkgevers en de werkzoekenden tot stand te brengen.
- De competenties die voor de vacatures worden gevraagd, zouden in verhouding moeten staan tot de inhoud van de jobs.
- Het bezit van een rijbewijs/wagen zou enkel gevraagd mogen worden indien dit noodzakelijk is voor de uitoefening van de jobs die vacant zijn.

De rol van de federale overheid

- De initiatieven die op de verschillende beleidsniveaus worden genomen, coördineren en ondersteunen.
- Overleg en samenwerking tussen alle beleidsinstanties op ieder niveau zodat op elkaar afgestemde, eenvormige en coherente maatregelen genomen kunnen worden.

De rol van de sectoren

- meer samenwerking tussen de sectorale opleidingsfondsen onderling
- meer samenwerking tussen de sectorale opleidingsfondsen en de arbeidsbemiddelingsdiensten
- meer samenwerking tussen de sectorale opleidingsfondsen en het voltijds en alternerend onderwijs

De rol van de arbeidsbemiddelingsdiensten (1)

- Een nog verdergaande samenwerking tussen de arbeidsbemiddelingsdiensten
- Met de openbaar vervoermaatschappijen samenwerkingsakkoorden sluiten ter bevordering van de geografische mobiliteit van de werkzoekenden
- De arbeidsbemiddelingsdiensten in het kader van iedere herstructurering bij de tewerkstellingscellen betrekken

De rol van de arbeidsbemiddelingsdiensten (2)

- De werkzoekenden die zich bij hen aanmelden systematisch wijzen op de jobopportunities die er voor deze personen zijn in de twee andere gewesten van het land.
- De werkgevers wijzen op de mogelijkheid die ze hebben om gewest- en landsgrensoverschrijdend te rekruteren.
- Actief gebruik maken van instrumenten als de taal-IBO, de mobiliteitspremie en de kinderopvangtoeslagpremie in hun beleid inzake toeleiding van werkzoekenden naar jobs en opleidingen.

De rol van de OV-maatschappijen (1)

- Een betere intra- en intergewestelijke afstemming tussen het stads- en streekvervoer aan de ene kant en het spoorvervoer aan de andere kant.
- Een betere coherentie tussen de verschillende vormen van OV inzake dienstregeling.
- De dienstregeling van de OV-maatschappijen beter afstemmen op de werktijden die gelden in bedrijven en vice versa.

De rol van de OV-maatschappijen (2)

- Ervoor zorgen dat het openbaar vervoer een verbinding krijgt met de industriezones die thans slecht, weinig of helemaal niet op het openbaar vervoer zijn aangesloten.
- Nieuwe industriezones indien mogelijk aanleggen in gebieden die al een goede verbinding hebben met het openbaar vervoer.
- Een enkel vervoerbewijs invoeren voor de diensten die de verschillende OV-maatschappijen aanbieden.

Aanbevelingen m.b.t. kwalificaties

- Maximale uitwisselbaarheid van ervaringsbewijzen tussen de gewesten (landen).
- Maximale afstemming tussen de gewestelijke (nationale) kwalificatiestructuren.

Einde uiteenzetting

Bedankt voor uw aandacht !

Voor meer info :

<http://www.ccecrb.fgov.be>

mipa@ccecrb.fgov.be